

Anne Bruun fra Danmark — er der noget, der er en Kvindesag, da er det Sædeligheds-sagen.

Et derefter følgende Foredrag om de højere Skolers Lærerinder, deres Uddannelse og Stilling, fremkalde en Del Diskussion, idet Foredragsholdersken, Frk. Holm fra Bodø, bebrejdede Kvinderne at de gennemgaaende ikke havde Sans for Grundighed. For faa af dem søgte den langvarige og besværlige Universitetsuddannelse.

Hermed var de officielle Møder forbi og Præsidenten, Statsministerinde Fru Qvam, afsluttede, hilset af stormende Bifald.

Alt i alt har det været rige Dage, der af Deltagerne vil mindes med Tak, baade for hvad hver især har modtaget ved Samværet med saa mange gode Kræfter, og for den enestaaende Gæstfrihed og det hjertelige Sindelag, der overalt er kommet en i Møde. Norge har sine „døde“, sine ligegyldige som alle andre Lande; men sikkert er det, at der baade hos Mænd og Kvinder her oppe er en langt klarere Forstaaelse af, at Kvindesag er „Samfundssag“, end Tilfældet er hos os, hvor saa mange, blot fordi de er aldeles uvidende om, til hvad Formaal der virkes, gaar om og tror, at „Kvindesag“ er noget særlig slemt, betyder Emancipation i Ordets slette Forstand.

Disse kan man kun tilraade snarest mulig at virke hen til, at Kvinden faar sine naturlige Rettigheder anerkendte og betragtes som et fuldgdyldigt Menneske med samme Ret og samme Ansvar som Manden — den Dag, dette sker, er „Kvindesagen“ i den odiøse Betydning ude af Verden.

Frem med Faderens Navn!

Der er en Regel for Børneopdragelse, der af mange forstandige Mennesker er bleven kaldt god. Den bestaar i, at man giver Børnene saa megen Frihed som mulig, men holder nøje over, at de givne Love overholdes. Det er alt-saa en Middelvej mellem det at give Love og Regler for hele Barnets Gøren og Laden, og den modsatte Yderlighed: at lade dem have Frihed til at gøre, hvad de vil. Enhver, der har lidt Kendskab til Opdragelse, ved imidlertid godt, at selv om ovennævnte Regel er god i og for sig, saa er den ikke tilstrækkelig til at løse Opgaven. De givne Love bliver snarere som en Ramme, indenfor hvilken den egentlige Opdragelse bør foregaa. Her skal Retfærdighedsfølelsen og Sandhedskærligheden udvikles, Viljen styrkes og retledes ved Ordets og Eksempels Magt. Men for at dette kan ske, maa de givne Regler, faa, eller mange være i Overensstemmelse med Opdragelsens Idé. Det er ikke godt at være Opdrager, hvis der er en Formynder der af og til lader sig til Syne i kritiske Øjeblikke og siger; du skal ikke bryde dig om, hvad han eller hun siger, du maa godt gøre, hvad du helst vil.

Dette kom jeg til at tænke paa ved at læse Fru Plums Slutningsbemærkning: ikke Love, men Udvikling i human Retning og demokratisk Tænkemaade vil bedst kunne sikre uægte Børn bli-dere Kaar. Dette er fuldstændig rigtigt — Loven alene udretter ikke meget:

men den kan nok gøre Fortræd. Naar f. Eks. Loven beskytter Usædelighed, da bliver det vanskeligt at opdrage Slægten til sædelig Renhed; og naar Loven tillader en Fader at vende sit Barn Ryggen og overlade til andre at drage Omsorg for det, da er det vanskeligt at gøre Mændene klart, at de har hellige Pligter overfor de saakaldte uægte Børn, de sætter ind i Verden.

Derfor slutter jeg mig fuldtud til dem der siger: „Frem med Faderens Navn.“ Jeg kan aldeles ikke anerkende Forti-elsens Ret. Den individuelle Ret har Moderen slet ikke i denne Sag. Det angaar jo ikke blot hende selv og ham; men først og fremmest det Barn de har sat ind i Verden. „Kun Mode-ren selv kan bedømme om det ikke vilde skade hende saavel som Barnet at sættes i tvungen Forbindelse med Faderen“ siger Fru Plum. Hvoraf ved De dog egentlig det? Er det da saa, at det gennemgaaende er særlig forstandige og eftertænksomme Kvinder, der bliver Mødre til uægte Børn? Er ikke det stik modsatte som oftest Til-fældet, og selv om det ikke er saa — er Moderen da ikke paa dette Tids-punkt ofte i en Sindstilstand, hvor det er hende umuligt at tænke klart over, hvad der tjener hendes Barn bedst? Hensynet til Barnet bør virkelig gaa forud for Hensynet til ham og hende selv. Han og hun har fejlet — Barnet er uskyldigt — det er en stor Uret-færdighed at skade og forurette Barnet, selv om hun derved mener at kunne gavne ham og sig selv. „Men hvad Nytte kan et Barn have af Navnet paa en Fader der ikke kan tage det ind i sit Hjem og yde det sit Tilsyn,“ spørger Fru Plum. Jeg vil svare med et andet Spørgsmaal: Hvis Døden skiller et Par Ægtefolk, og Faderen staar ene tilbage med et lille Barn, som han ikke kan beholde i sit Hjem, er hans Navn da derved bleven værdiløst for Barnet?

Fru Plum mener at have erfaret, at de Mennesker, der arbejder sig frem fra bar Bund, bliver de dygtigste. Dette kan der vel være noget i. Mine Erfaringer gaar nu rigtignok ud paa, at kun meget faa af Naturen særlig vel udrustede Mennesker faar Held til egentlig at arbejde sig frem ved egne Kræfter. De fleste bliver staaende hele deres Liv igennem paa den bare Bund.

De uægte Børn, der ene har været henviste til Moderens Forsorg, staar dertil meget ofte som paa en gyngende Grund; de snubler og falder let. Dette er noget, Statistiken let kan overbevise os om. Jeg betragter det imidlertid ikke som en Lykke at have en stor Arv at vente paa — en saadan er der vist heller ikke engang i 99 af 100 Tilfælde. Men enten der nu er meget eller saa godt som intet at arve — det der har Værdi er selve Retten, Barnets Ret!

At Pebersvende — hvorfor ikke ogsaa Pebermør? skulde beskattes, for at de Mænd der nødigt vil opfylde deres Forpligtelser overfor deres uægte Børn kunde unddrage sig den — det er jeg virkelig ikke i Stand til at tro, at nogen for Alvor kan mene.

Pastor Birkedal nævner et desværre

ikke saa sjældent forekommende Til-fælde, nemlig det, at en ældre Pige ligefrem forfører en ung Mand, og han spørger, om det dog ikke var retfærdigt, at hun da kom til at bære den største Byrde. Jo det mener jeg rigtig-nok, og det vil hun ogsaa komme til, hvis han kun har, hvad han skal tjene efterhaanden. Men den Sandhed, at Barnet er hans saavel som hendes bør indprentes i hans Bevidsthed.

Der er et andet Eksempel, der heller ikke saa sjældent indtræffer, og som jeg gerne vilde opholde mig lidt ved. En forfløjen Landsbykokette kommer til at tjene i en Gaard, lægger an paa Sønnen, den rige Arving og forfører ham. Der skal nu fødes et Barn. Den unge Mands Forældre er i høj Grad ulykkelige over det, der her er overgaaet dem. Om Giftermaal mellem deres Søn og denne Flane kan der ikke være Tale. Det gælder om at faa hende bort, før hun føder sit Barn, og at hindre at han bliver lagt ud som Barnefader. Dette kan en Sum Penge klare. Pigen rejser bort og finder maaske, at hun har gjort en god Forret-ning. Nogle Aar derefter genfinder vi kende gift med en Mand, der er af samme Kaliber som hun, i et Hjem, hvor Drukkenhed og Uterlighed sidder til Højbords. Der vokser nu hendes og den rige Gaardmandssøns Barn op. Da alt i sin Tid blev sat ind paa, at ikke Barnets Fader og hans Slægt skulde have for mange Ubehageligheder som Følge af hans Fejltrin — saa maa Barnet holdes nede i Elendighed. — Men hvad angaar dette ham — det er jo hendes Barn, siger Loven!

Lad os nu prøve at tænke os den samme Begivenhed under de paatænkte ny Forhold. Altsaa: Forældrene staar fortvivlede overfor det, som deres Søn her er kommen ind i, saa meget mere som den ny Lov jo gør ham det umuligt at skubbe det hele fra sig. Han skal indskrives i Kirkebogen, som Barnets Fader — Barnet skal bære hans Navn og vil engang i Tiden staa som en af Slægtens Arvinger. Mon Forældrene da ikke vil finde det ufor-svarligt at overlade Barnets Opdragelse til den letfærdige Moder? Mon der ikke vilde være Sandsynlighed for, at Barnet da kom i bedre Hænder?

Hvergang et Menneske begaar et alvorligt Fejltrin er der en Fare for, at han kan faa i Sinde at begaa en Forbrydelse for at skjule den. Mangen stakkels Pige er dreven til Forbrydelse og Selvmord, fordi hendes Barns Fa-der ikke vilde vide af hende eller Barnet at sige. Vil han nu efter den paatænkte Lov have en forstærket Bevæggrund til at overtale hende til Forbrydelse, saa har hun bedre Be-tingelser for at kunne staa imod, da hun jo dog ikke skal staa ene hverken med Skammen eller Byrden. Men han kan føle sig fristet til at stræbe selve Kvinden efter Livet. — Maaske — hvem ved, hvilke Tanker der kan komme frem under saadanne Forhold. Jeg er dog ikke saa bange for, at han skal gøre Alvor deraf. I de fattige Klasser er det meget sjældent, at Faderens Navn fordøjes og dog mindes jeg

aldrig at have hørt Tale om en saadan Forbrydelse.

At den rige Mand kan sørge for, at den frugtsommelige Kvinde rejser til Udlandet, hvor der gælder andre Love — ja det kan ingen Lov hindre; heller ikke, at der bliver aflagt Mened — hvor skulde den dog kunne hindre dette? Derimod tror jeg knap, det vil falde saa let at formaa en anden til at paatage sig Faderskabet pro forma. Det er vist netop den Omstændighed, at Faderens Forpligtelser er saa grumme faa — og saa lette at skubbe fra sig — der gør, at en saadan Handel un-dertiden kommer i Stand.

Til Slutning vilde jeg gerne sige: Lad os endelig se at indprente i vore Medmenneskers Bevidsthed, atnaarhver-ken det uægte Barns Fader eller Moder kan blive fri for at vedkende sig deres Barn og sørge for det, da er dette ikke en Straf, men kun en Forpligtelse de frivilligt har paataget sig, og som de nu selvfølgelig maa indfri. Dernæst dette, at ogsaa et Barn, der er født udenfor Ægtestanden, kan blive til virkelig Glæde for sine Forældre. Mangen Moder har haft Glæde og Trøst af en saadan Søn eller Datter, og mangen Fader vil kunne komme til at opleve det samme. Lad os dernæst trøste den, der er fortvivlet over den Skam, der er overgaaet ham eller hende med, at hvis det kan lykkes at faa Barnet opdraget til et bravt og hæderligt Menneske, da vil Skammen have tabt sin Braad.

Karen Mortensen.

Dansk Kvinderaad.

Det var strenge Arbejdsdage for Kvinderaadets Forretningsudvalg, mens de fremmede Gæster var her. Man skulde forhandle og handle paa det hele internationale Raads Vegne og samtidig være Vært og dyrke den Sel-skabelighed, som har saa meget at sige ved slige Møder. Hvad Forhand-linger angaar, da gælder det endnu væsentlig om at danne Rammerne for den store Verdensforening, udadtil at agitere, indvinde nyt Land — bog-stavelig — og indadtil at afstikke Græn-serne for de enkelte Landes Virksomhed. Fredssagen var en af de Ting, man havde ment at kunne samle sig om; men der er ogsaa Forsvarsfor-ening i Kvinderaadet, f. Eks. i Sve-rige; og samtidig med at udtale sin Sympati for Sagen, vedtog man for-nuftigvis, at hvert Lands nationale Raad maatte om at at bestemme Maaden, hvorpaa der skulde virkes for den. En Ting, som man derimod altid kan enes om, og som man har flere Be-tingelser for, end nogen anden For-ening, er at støtte hverandre med Op-lysninger; det er derfor overmaade forstandigt, at man hos os særlig lægger Vægt paa Presseudvalgets og Centralbureauet, og at man ved Mødet søgte at styrke disse Virksomheder.

Det internationale Raad er dannet efter den demokratiske Grundsætning, at de smaa Lande har samme Ind-flydelse som de store, ligesom det er

Lig-Marie.

Af

Heinz Tovote.

„Man kan jo blive angst og bange, naar man læser noget saa frygteligt som nu dette sidste Mord.“

„Hvilket Mord?“

„Ih; det, som Marie Wilke har be-gaaet — har Fruen ikke hørt det?“

„Nej — sligt interesserer mig saa uendelig lidt.“

„Tænk Dem bare i næsten en hel Uge har man søgt efter Morderen — det er en rig Apotekerenske, som er bleven myrdet i sit Hus ude i Erknær.“

„Aa, der havde vi netop tænkt at tage ud til Sommer — der er saa smukt derude ved Søen.“

„Pigen har fortalt en lang Røver-historie om to forklædte Mænd, som var trængt ind i Huset — og havde

indespærret hende paa hendes Kvist-værelse — men nu har man opdaget, at det er Pigen selv, der har myrdet Fruen.“

„Hvor rædsomt!“

„Og ingen kan begribe hvorfor. Det bliver saamænd aldrig opklaret. Pigen har ikke stjaalet det ringeste.“

„Maaske har hun gjort det for at hævne sig.“

„Nej, den gamle Dame behandlede altid sine Piger godt. Denne her er smuk, nitten Aar gammel og tier til alt, hvad de saa end spørger hende om.“

„Men hun maa dog have haft en Grund — saadan helt hen i Vejret myrdet det ene Menneske da ikke det andet. Stod det i Avisen i Morges?“

„Nej, allerede i Gaar — men i Dag er der en hel Masse om det — man staar overfor en Gaade. Fruen smiler!“

„Ja, fordi den efter min Mening ikke er saa svær at løse.“

„Aa, fortæl — fortæl.“

„Jeg kender denne Marie Wilke — for to Aar siden saa jeg hende første Gang, og jeg har aldrig glemt hende. Hun var lige kommen ud af Skolen

og vi havde taget hende til Hjælp til Børnene. Jeg husker tydelig de fire, fem Dage, hun var hos os. — En Dag sad hun paa Tæppet og legede med Baby — hun holdt en stor Dukke hen mod Barnet, og naar det vilde gribe efter den trak hun den, hurtig væk: „Hvor er Dukken henne? Vil Baby ikke have Dukken?“ Saadan sad hun og pludrede med den lille, som løb omkring og faldt over sine egne Ben, mens den prøvede paa at faa fat paa Dukken,

Jeg sad og saa noget Vasketøj efter, da Marie pludselig saa op og udbød:

„Aa, Frue, det var smukt!“

Jeg lod Skjorten, jeg netop var i Færd med at gøre i Stand, synke ned i Skødet, ganske forbavset over dette pludselige Udbrud og spurgte:

„Hvad var smukt?“

Med sine store smukke, men besyn-derlige Øjne saa hun paa mig — hendes ellers lidt dumme Ansigt lyste af Op-hidselse. Hun var en opløsten mager En, endnu meget lidt udviklet.

„Jeg var i Gaar inde hos Demmlers,“

„Hos Demmlers? — Deres Barn døde jo i Gaar,“

„Ja, jeg maatte se det — jeg slap derind med Emma — for jeg kender slet ikke de Mennesker.“

„Men hvorfor?“ — —

„Jo, jeg havde ingen Ro paa mig før jeg fik set Liget. Jeg maatte. Jeg elsker at se Lig.“

Ganske forfærdet stirrede jeg paa hende uden at kunne faa et Ord frem — hun sad og legede mekanisk med Dukken og vedblev:

„Aa, det var et smukt Lig. Det er dog smukt, naar En ligger saadan stille og kold. Jeg kan ikke tænke mig noget smukkere.“

Da Mo'r døde, var jeg kun seks Aar gammel, og jeg maatte ikke være inde hos hende for Fa'r. Men om Natten stod jeg op og listede mig ind til hende, og Fruen kan ikke tænke sig, hvor smuk hun saa ud, som hun laa der, og Maanen skinnede ind i Stuen, saa der var ganske lyst. Jeg kan ikke lade være at gaa hen, hvor jeg ved, En ligger Lig, og hjemme paa Egnen ved mine Veninder det, og siger mig altid, naar nogen dør i Nabolaget.“